

ANDERSTALIGE NIEUWKOMER

Wat houdt deze zorgnood in?

Anderstalige nieuwkomers zijn kinderen die niet in Vlaanderen geboren zijn en Vlaams niet als moedertaal hebben. Het gaat dus om een brede, diverse groep. Een belangrijke drempel die deze kinderen delen? **Taalachterstand**. Ook de **culturele kloof** maakt deelnemen aan jeugdwerk vaak moeilijker. Kinderen en jongeren kennen niet altijd de 'gedragscodes' die verwacht worden om 'erbij te horen'. Bij veel nieuwkomers, zeker bij vluchtelingen, gaan taalachterstand en culturele verschillen gepaard met **extra drempels zoals kansarmoede** en een rugzakje vol **emotionele trauma's** (bv oorlog, onderdrukking, hongersnood...).

Anderstalige nieuwkomers vinden soms moeilijk de weg naar het jeugdwerk. Toch biedt hun aanwezigheid een grote meerwaarde op kamp, zowel voor henzelf als voor de groep. Onderling ontstaan op een heel natuurlijke manier **ontmoetingen met een andere taal, cultuur en denkpatroon**. Een meer uniforme groep wordt uitgedaagd om uit haar eigen hokje en vanzelfsprekendheden te stappen. Samen werken of spelen met iemand die je eigen taal nog niet helemaal machtig is, stimuleert de **creativiteit rond alles wat te maken heeft met (non-)verbale communicatie**.

Drempels verlagen

Algemeen

- Maak op voorhand kennis met de deelnemer en eventueel de familie. Zo kan je enerzijds inschatten welke drempels de deelnemer mogelijks kan ervaren op je activiteit, anderzijds hoe groot de taalbarrière is. Op basis daarvan beslis je welke activiteiten je zal moeten aanpassen en of je extra hulp moet inschakelen.
- Spreek klare taal. Gebruik korte, eenvoudige zinnen. Articuleer goed, vermijd dialect, spreek traag en luid genoeg. Maar overdrijf niet zodat het kind zich niet anders behandeld of dommer dan de rest voelt. Gebruik weinig synoniemen of zeg er letterlijk bij dat de twee woorden hetzelfde betekenen. Vermijd abstracte spreekwoorden of leg ze even uit bij gebruik.
- Werk zo veel mogelijk taalbarrières weg door uitleg en instructies te visualiseren met tekeningen, pictogrammen, handgebaren. Deze visuele hulpmiddelen vaak een goede ondersteuning bij dagplanning, speluitleg, ruimte-indeling (bv toilet, eetplaats....).
- Zet de volledige duur van je activiteit in op groepsbinding. Om conflicten en peestsituaties te vermijden, is het heel belangrijk dat àlle kinderen zich veilig voelen in de groep. Doe dit samen met begeleiding én deelnemers.

Onthaal en contact

- Zorg voor een warm onthaal. Dat vraagt een goede voorbereiding. Misschien neemt de familie van deelnemer een wat afwachtende houding aan – wie weet is het hun eerste ervaring met het Belgische jeugdwerk.
- Zorg voor een vertrouwenspersoon/aanspreekpunt binnen de begeleiding, bij wie de ouders terecht kunnen met hun vragen en bezorgdheden. Visualiseer het team met foto's.
- Verwacht je speciale benodigdheden op kamp? Voorzie daarvoor voldoende alternatieven (vb. als ze een witte T-shirt moeten meebrengen om te beschilderen, zorg dan zelf voor enkele extra T-shirts als back-up).

- Leg in het contact met de ouders vooral de focus op mondelinge communicatie. Briefjes of mailtjes worden vaak niet gelezen. Bovendien bouw je *face to face* veel efficiënter aan een vertrouwensband dan op papier.

Activiteiten

- Let op met gewelddadige spelen bij deelnemers met een vluchtverhaal. Bespreek in team wat kan en wat eventueel niet.
- Ga op zoek naar spel-elementen waarin de nieuwkomer kan uitblinken, of vraag hen naar een spelletje uit de thuiscultuur.
- Ondersteun je speluitleg visueel en herhaal instructies indien nodig. Vraag het kind in eigen woorden na te vertellen wat het begrepen heeft. Doe dit waar mogelijk op een veilige manier, individueel met het kind. Of vraag eens een ander kind om het spel samen te vatten voor de groep. Hun taalgebruik is vaak meer afgestemd op dat van leeftijdsgenoten.

Maaltijden

- Kinderen met een andere culturele achtergrond hebben vaak andere eetgewoontes. Zorg dat je hun voedselvoorkeuren op voorhand kent, zodat de kookploeg er rekening mee kan houden. Misschien kan de kookploeg ook eens een meer internationaal menu voorzien? Misschien kan je ook een activiteit organiseren waarbij kinderen/ouders iets uit hun land van afkomst maken.
- Moeten de kinderen een lunchpakket meebrengen? Voorzie dan wat extra eten, soms zullen deelnemers geen lunch bijhebben (vb. omwille van miscommunicatie of financiële drempels).

Hygiëne

- Merk je onzekerheden, dan zou het kunnen helpen om met pictogrammen de plaats van de wc's en douches, maar ook de organisatie van het douchemoment te visualiseren.
- Alle kinderen hebben bescherming tegen de zon nodig, ook kinderen met een donkerdere huid! Sommige zonnecrèmes slaan paars uit op een donkere huid. Ga dus op zoek naar een goede zonnecrème voor iedereen.

Het slapengaan

- Kinderen met een andere culturele achtergrond hebben mogelijks andere gewoontes voor het slapengaan. Pols hier op voorhand naar, zodat je ook voor hen van het slaapmoment een fijn moment kan maken.
- Kinderen met trauma's zullen misschien angstig zijn in een nieuwe slaapomgeving, of extra veel last hebben van heimwee wanneer ze weg zijn van hun familie. Soms maken ze zich ook zorgen over de thuissituatie. Bied de nodige troost, nabijheid en veiligheid.

Een uitstap

- Leg rustig en zo visueel mogelijk uit waar de uitstap naartoe gaat, wat het kind kan verwachten en wat er zal gebeuren tijdens de uitstap. Geef duidelijke instructies i.v.m. veilig verplaatsen op de openbare weg.
- Gaan jullie zwemmen? Controleer dan even of de nieuwkomer kan en wil zwemmen. Indien dit niet zo is, zoek dan een leuk alternatief, zodat het kind ook iets aan de uitstap heeft.
- Kost de uitstap geld, of moeten de kinderen extra spullen of een zakcentje meebrengen voor de uitstap? Voorzie zelf wat extra spullen. Jouw organisatie kan waarschijnlijk ook extra budget voorzien. Informeer (alle) ouders hierover, zodat ze weten dat hun kind ook mee kan zonder de extra spullen of budget.

FYSIEKE BEPERKING

Wat houdt deze zorgnood in?

Een fysieke of motorische beperking kan veel inhouden. Onder deze groep vallen mensen die onvrijwillige bewegingen maken (coördinatieproblemen, spasmen,...), maar ook mensen die hun ledematen zeer matig of zelfs niet kunnen bewegen. Soms zitten ze in een rolstoel, maar het kan ook zijn dat ze spalkjes dragen of op krukken lopen. Kinderen die in een rolstoel zitten of met krukken lopen omdat ze bv recent een been gebroken hebben, zijn tijdelijk fysiek beperkt en hebben een gelijkaardige zorgnood. Een ontwikkelingsstoornis die bij relatief veel kinderen zorgt voor motorische problemen is DCD of Dyspraxie. Zij hebben soms moeite met fijne en/of grove motoriek. Zo kunnen zij bijvoorbeeld plots niet meer weten hoe ze een penseel moeten vasthouden.

Drempels verlagen

Algemeen

- Organiseer een kennismakingsgesprek met deelnemer en familie, om de zorgnood in kaart te brengen, om te ontdekken welke drempels ervaren worden en hoe het kind het liefst wel of niet geholpen wil worden.
- Vergeet niet dat kinderen met een fysieke beperking ook nog veel zelfstandig kunnen. Neem hen dit niet af, het kost hen vaak slechts een beetje meer tijd.
- Andere kinderen willen vaak helpen. Dat is lief, maar niet als de deelnemer dit zelf niet wil. Dan is het aan jou, als animator om aan andere kinderen duidelijk te maken dat de deelnemer graag zelf rijdt met de rolstoel.

Het onthaal

- Controleer op voorhand de toegankelijkheid van de locatie. Uiteraard zorg je ervoor dat de onthaalactiviteit vlot kan uitgevoerd worden door mensen zonder en met fysieke beperking.

Activiteiten

- Kinderen met een fysieke beperking kunnen moeilijker deelnemen aan bepaalde activiteiten, vooral als het gaat om spelen in het bos of actievere spelen. Bekijk hoe je het kind toch kan betrekken in het spel door het een andere taak te geven (bv de bank zijn in het spel, spelverdeler,...). Zorg dat de rol functioneel is binnen het spel en er voldoende interactie is met de groep.
- Soms kunnen kinderen wel veel meedoen qua opdrachten, maar zijn ze misschien minder snel. Hou daarmee rekening bij het inplannen van timing/tijdsdruk in activiteiten/spelen.
- Zie je kinderen met DCD even haperen bij de opstart van een activiteit? Help hen even opstarten. Toon hen hoe of wat. Leg geen druk op en geen verwachting bij het eindresultaat, focus op het proces en geef complimenten over de inspanning.

Maaltijden

- Let erop dat alle kinderen aan tafel kunnen zitten. Op deze manier kan je de rolstoel hier gewoon bij laten aansluiten. Als alle andere kinderen op de grond zitten is er een groot hoogteverschil, dit maakt het moeilijk om met elkaar te praten. Aan tafel zit iedereen ongeveer op dezelfde hoogte.
- Vraag ook hier extra info aan de ouders van de deelnemer. Misschien heeft de deelnemer andere eetgewoontes zoals bijvoorbeeld speciaal bestek of een slikproblematiek.

Hygiëne

- Waarschijnlijk weet de deelnemer zelf heel goed wat jij moet doen om te helpen tijdens deze momenten. Bespreek dit samen op voorhand en maak goede afspraken.

Het slapengaan

- Hier zal het kind normaal gezien zelf aangeven hoe je kan helpen. Merk je dat de deelnemer niet graag hulp vraagt? Benadruk dan dat je gerust wilt helpen, maar neem geen taken over die het kind zelf kan doen, zodat het toch nog zelfstandig kan zijn.

Een uitstap

- Stem de logistieke kant van de uitstap op voorhand af met het team en de ouders. Het is niet altijd gemakkelijk om bijvoorbeeld een uitstap met een gehuurde bus te doen, want er past geen rolstoel in. Misschien kan mama vrijwillig met de auto rijden om haar kind te brengen. In openbaar vervoer is er normaal gezien wél een plek voorzien voor de rolstoel! Check even op voorhand bij de maatschappij (bv. De Lijn of de NMBS) waar je rekening mee moet houden (bv. reservatie van een plaats).
- Zwemmen is voor veel kinderen met een fysieke beperking geen optie. Ook kinderen die tijdelijk in het gips liggen mogen niet zwemmen, maar het gips goed inpakken zodat het op de kant niet nat kan worden, doet wonderen. Bedenk leuke alternatieve activiteiten die de deelnemer van op de kant kan doen, bv een ludiek lesje aquagym begeleiden, maar pas op dat je de beperking van het kind niet te veel in de kijker zet. Vraag aan het kind zelf wat leuk is en wat niet. Sommige kinderen kunnen wel in het water en hoeven niet per se aan de kant te blijven. Je kan als begeleider het kind laten drijven. Misschien zijn er hulpstukken (zoals een band) of blijf je in het ondiepe gedeelte? Info van thuis is hier heel belangrijk. Vraag ook eens op voorhand bij het zwembad of ze daar materiaal hebben dat je mag lenen (bv. pool noodles, drijfmatten, grote banden...). Zo'n materiaal is leuk voor de hele groep!

LGBTQIA+

Wat houdt deze zorgnood in?

“LGBTQIA+” verwijst naar alle personen die buiten de “hetero-normatieve” culturele gedachte vallen dat mannen en vrouwen fundamenteel verschillend zijn, iedereen een jongen of een meisje is (en niets daar tussenin) en dat iedereen hetero is, tot het tegendeel bewezen is.

De Engelse afkorting LGBTQIA+ verwijst naar mensen die afwijken van het “normale” gender, geslacht en seksuele oriëntatie: Lesbian, Gay, Bisexual, Trans, Queer, Intersex, Asexual. De + staat voor mensen die buiten de heteronorm én de voornoemde categorieën vallen.

De zoektocht naar de eigen seksuele oriëntatie en genderidentiteit is super individueel, de LGBTQIA+ groep is super divers, niet iedereen beleeft dit op dezelfde manier, iedereen ervaart andere drempels. Binnen deze groep spelen **geslacht, genderidentiteit, genderexpressie en/of aantrekking** een belangrijke rol. Waar geslacht verwijst naar lichamelijke aspecten, is gender het ‘sociaal geslacht’. Je **genderidentiteit** is dan of je je een meisje of een jongen voelt, geen van beide, allebei of nog iets anders. Hoe je je gedraagt, kleedt en toont naar de buitenwereld, heet **genderexpressie**. Tot wie je je voelt aangetrokken noemen we **aantrekking**.

Drempels verlagen

Algemeen

- Leer je deelnemer kennen. Ga in gesprek met het kind en de ouders. Wat is belangrijk voor het kind? Waar liggen de aandachtspunten? Wat mag met de groep besproken worden en wat liever niet? Met welke naam en voornaamwoorden (hij/zij/die) wordt het kind graag aangesproken? ...
- Kinderen en jongeren die op zoek zijn naar hun eigen seksuele oriëntatie en genderidentiteit kunnen zich sterk “anders” voelen. Genderstereotiepe ideeën spelen een grotere rol in onze samenleving dan je zou denken. Deze ideeën kunnen de mogelijkheden en verwachtingen van kinderen beperken. Precies daarom is het belangrijk dat er genderbewust wordt omgegaan met kinderen. Elk kind moet zich welkom kunnen voelen in het jeugdwerk en het gevoel hebben zichzelf te mogen zijn.
- Zorg in de eerste plaats voor een goede groepssfeer. Ga in gesprek met de groep en normaliseer de situatie. Verruim de horizon van alle deelnemers en beperk stereotypes. Bespreek met de groep dat iedereen er mag zijn en dat het niets abnormaal is om LGBTQIA+ te zijn. Voor veel kinderen is het misschien de eerste keer dat ze hiermee in aanraking komen, het kan voor hen misschien nieuw en onwennig zijn, misschien zelfs conflicten met zich meebrengen, maar het is wel een enorme meerwaarde als je kinderen kan helpen om buiten bepaalde, vastgeroeste ideeën, hokjes en vakjes te treden.

Het onthaal

- Zorg dat je weet welke naam en voornaamwoorden (hij/zij/die) de deelnemer verkiest, zodat je die op een fijne manier welkom kan heten op je activiteit.
- Wees voorbereid op onaangename reacties van andere deelnemers en/of ouders, en bedenk op voorhand met je team hoe je deze kan opvangen. Zorg dat je indien nodig ruimte kan maken voor een groepsgesprek en duidelijke afspraken.

Activiteiten

- Sta eens stil bij de genderrollen in je activiteiten en inkleding. De prins moet niet altijd de stoere zijn die de prinses komt redden en een prinses mag ook eens op een prinses verliefd zijn. Of je kan ook gender-neutrale personages zoals een draak zonder duidelijk geslacht kiezen. Het is altijd leuk als een kind zich kan herkennen in één van de personages.
- Wees bewust over groepsindeling of genderspecifieke activiteiten (bv. de meisjesgroep vs. de jongensgroep of de meisjes krijgen een beautyactiviteit en de jongens een race-activiteit). Heb je er al eens aan gedacht dat het niet leuk is om opgedeeld te worden in groepen van meisjes en jongens als je eigenlijk niet identificeert met één van de beide groepen?
- Vermijd stereotypes. Ben je bv op zoek naar een sterke helper om een boomstronk te verplaatsen? Vraag dan niet de hulp van “een sterke jongen” maar van een “sterk kind”.

Maaltijden

- Vermijd dat er een meisjestafel en een jongenstafel is. Zo hoeven deelnemers die twijfelen over hun genderidentiteit of transgender zijn niet te kiezen aan welke tafel ze zich “thuis” voelen. Dan voelt iedereen zich overal welkom.

Hygiëne

- Deelnemers die worstelen met hun gender, worstelen vaak ook met hun lichaamsbeeld en praktische obstakels bij het douchen en naar het toilet gaan. Je kan genderneutrale toiletten maken door een tekening over het mannetje en het vrouwtje te plakken, zo kunnen alle kinderen alle WC's gebruiken. Misschien zijn de douches in allemaal aparte cabines? Dan maakt het niet zo veel uit wie waar doucht.

Het slapengaan

- Een homoseksuele of transgender deelnemer zal misschien op de kamer met het andere geslacht willen slapen. Of dat kan, hangt af van verschillende zaken: leeftijd, toestemming ouders, openheid andere deelnemers,... Belangrijk hierbij is vooral dat er gepraat wordt en dat jullie samen kijken naar een goede oplossing waarbij iedereen zich goed voelt. Als er drie of meer groepskamers zijn, kan je een jongenskamer, een meisjeskamer en een gemengde kamer maken. Zo kan iedereen slapen waar hij/zij/die zich goed voelt.

Een uitstap

- Meestal zal een uitstap geen extra drempels meebrengen voor een LGBTQIA+ deelnemer. Een uitstap waar omkleden bij komt kijken, bv naar het zwembad kan wel moeilijk zijn voor een transgender deelnemer. Vertel op voorhand waar de uitstap heen gaat en vraag aan het kind hoe hij/zij/die zich hierbij voelt.

ADHD

Wat houdt deze zorgnood in?

ADHD is een ontwikkelingsstoornis gekenmerkt door impulsief gedrag, concentratieproblemen, rusteloosheid en leermoeilijkheden. De symptomen zijn al aanwezig in de kindertijd en werken soms belemmerend bij het dagelijks maatschappelijk functioneren. Kinderen met ADHD hebben vaak moeite met zichzelf organiseren en structureren. Ze kunnen zich druk, impulsief, hyperactief en/of ongeconcentreerd gedragen. Ook de intensiteit in dit gedrag verschilt van kind tot kind. Sommigen nemen hiervoor medicatie, anderen niet.

Drempels verlagen

Algemeen

- Bied de nodige structuur. Zorg voor een duidelijke dagplanning en goede afspraken. Regelmaat en routine bieden veiligheid aan kinderen met ADHD, probeer dit zo veel mogelijk in te bouwen. En bereid hen erop voor wanneer de routine doorbroken zal worden, bv door een wijziging in de dagplanning.
- Lang luisteren naar een uitleg is moeilijk voor veel kinderen met ADHD omwille van concentratiemoeilijkheden. Hou het kort en bondig en zorg voor visuele ondersteuning. De slagzin “doe wat je zegt, en zeg wat je doet” is voor alle kinderen relevant maar zeker voor kinderen met ADHD.
- Kinderen met ADHD hebben vaak heel veel energie. Zorg voor voldoende actieve momenten, zodat ze hun energie kunnen laten wegvloeien. Maar bouw ook rustmomenten in waarop ze kunnen “ontprikkelen”. Voorzie bv een rustig plekje waar ze zich kunnen terugtrekken met bv een boekje.
- Kinderen met ADHD worden soms als druk/stout/lastig ervaren omdat ze hun energie niet altijd onder controle hebben en heel impulsief kunnen reageren. Sommigen worden dan agressief of krijgen een driftbui. Vaak stellen ze dit gedrag ongewild en doen ze eigenlijk echt hun best. Benoem het gewenste gedrag heel duidelijk en geef complimenten wanneer ze dit gedrag stellen. Kinderen met ADHD hebben vaak een groot rechtvaardigheidsgevoel en kunnen daarom soms heel fel reageren als ze terecht gewezen worden. Misschien was dat kind wel juist zijn best aan het doen en zou het anders nog veel erger zijn geweest. Benader kinderen met ADHD met mildheid. Vraag bv: “Ik zie dat je je best doet en dat het nog steeds niet lukt, hoe is dat voor jou?” of “Wat heb je nodig om hier gemakkelijker mee om te gaan?”.

Het onthaal

- Het is niet altijd gemakkelijk om meteen in een spel te stappen dat al in volle gang is, in een nieuwe omgeving die het kind nog niet kent. Begeleid de deelnemer even, zet samen de tas weg en leg uit wat er aan het gebeuren is.

Activiteiten

- Denk aan extra of alternatieve opdrachten, iets heel actief, maar ook aan rustmomenten of oplaadmomentjes. Maak ruimte in je activiteiten voor de input van de kinderen zelf (fantasie, impulsiviteit, andere ideeën,...).
- Hou de uitleg kort en bondig. Wanneer je merkt dat het kind zich niet goed kan concentreren tijdens een speluitleg kan je het iets geven waar het mee kan prullen zodat het de aandacht toch kan richten op wat er gezegd wordt. Denk aan een tangle, stressballetje, sleutels... Vraag na de speluitleg ook nog eens aan het kind of het alles begrepen heeft, of probeer het spel in drie zinnen samen te vatten.
- Als je merkt dat de deelnemer niet zo goed in de groep ligt kan je extra inzetten op groepsspelen en het groepsgevoel. Bedenk een spel waarvan je weet dat deze deelnemer het goed zal kunnen en hij andere kinderen kan helpen.

Maaltijden

- Visualiseer hoelang alle kinderen aan tafel moeten blijven zitten. Je kan bijvoorbeeld gebruik maken van een time-timer of (rustige) muziek. Op deze manier is het duidelijk hoelang iedereen moet blijven zitten en is er ook geen discussie rond. Probeer dit moment van stilzitten niet te lang te maken.
- Merk je toch dat sommige kinderen het moeilijk hebben met te blijven zitten? Geef deze dan extra taakjes. Laat het kind de papiertjes van de koekjes opruimen of een handdoek halen als er iets is gemorst.

Hygiëne

- Het zou wel eens kunnen dat de deelnemer zo hard aan het spelen is en helemaal opgaat in het spel dat die vergeet naar de WC te gaan. Bouw vaste toiletmomenten in. Zorg dat de toiletlocatie goed gekend is.
- Bij douchemomenten is het ook belangrijk om duidelijk aan te kondigen wat er verwacht wordt en wanneer dat moet gebeuren (handdoek klaarleggen, tanden poetsen...). Zorg dat deze momenten gestructureerd verlopen.

Het slapengaan

- Net zoals bij het douche/toilet moment is het belangrijk om structuur te creëren voor een kind met ADHD. Overloop samen alle stappen die vooraf gaan aan het slapen gaan.
- Wees er ook van bewust dat alle kinderen, maar zeker kinderen met ADHD, 's avonds tijd nodig hebben om te ontspannen en kalmeren. Vermijd drukke intense activiteiten voor het slapengaan.

Een uitstap

- Uitstappen zijn voor ieder kind intensief, nog meer als je er super veel energie in investeert. Plan daarom na een uitstap ook een rustig momentje in, zodat iedereen even kan bekomen en rusten.
- Anticipeer op impulsief gedrag wanneer je met de groep in het verkeer of een andere risicovolle situatie begeeft. Maak duidelijke afspraken en zorg dat je op elk moment de veiligheid kan garanderen.

AUTISME SPECTRUM STOORNIS

Wat houdt deze zorgnood in?

Kinderen met ASS hebben een ontwikkelingsstoornis, waarbij de hersenen op een andere manier info verwerken dan kinderen zonder ASS. ASS bij een persoon wordt gekenmerkt door moeilijkheden op vlak van communicatie en sociale relaties en beperkte/repetitieve gedragspatronen of interesses. Kinderen met ASS kunnen ook prikkelgevoelig zijn (overprikkeling, maar ook onderprikkeling). Dit kan gaan over geluiden, maar ook visuele prikkels of textuur (van eten, van kledij,...).

Drempels verlagen

Algemeen

- Kinderen met autisme hebben vooral veel nood aan duidelijkheid en structuur. Dit kan je bieden door een dag- en/of weekplanning uit te hangen en aan het begin van de dag kort te vertellen wat er zal gebeuren. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat de kinderen op eender welk moment mogen vragen wat er gaat gebeuren. Dit geeft hun zekerheid en voorspelbaarheid. Vaak hebben kinderen met ASS het moeilijk met verassingen en onvoorspelbaarheden. Informeer hen duidelijk wat er gaat gebeuren, zeker wanneer de routine doorbroken wordt. Visualiseer daarbij ook de tijd, bv mbv van een time-timer (klok).
- Kinderen met ASS kunnen soms hulp gebruiken in het aangaan van relaties. Hoe maak ik vriendjes? Wat is gepast gedrag? Werk aan een positieve groepsfeer!
- Kinderen met ASS kunnen zeer sterke interesses hebben in specifieke onderwerpen. Andere kinderen delen die interesse niet altijd waardoor conversaties soms moeilijker verlopen. Als begeleider kan je een grote rol spelen in het sturen van conversaties en enthousiasme tonen in de interesses van alle deelnemers.

Onthaal en Communicatie

- Zorg ervoor dat de deelnemer zich welkom voelt vanaf het begin en de omgeving leert kennen zodat die zich er veilig voelt. Eventueel kan je afspreken dat de deelnemer met ASS en diens ouders wat vroeger komen om de locatie te leren kennen. Dit alles weten en rustig ontdekken kan voor veel geruststelling zorgen bij kinderen met ASS.
- Zorg er ook voor dat de deelnemer de eerste activiteit fijn kan meedoen. Wanneer de dag begint met vrij spel is het belangrijk om het kind op weg te helpen. Vaak is vrij spel niet gemakkelijk in te vullen voor kinderen met autisme. Zorg voor wat materiaal of speel even mee met het kind.

Activiteiten

- Sommigen kinderen hebben baat bij een hele dagplanning op voorhand, anderen enkel blok per blok omdat het overzichtelijker is. Beschrijf de activiteit duidelijk en eenvoudig, gebruik geen beeldspraak of gek taalgebruik.
- Duidelijke spelregels zijn ook heel belangrijk, bij een speluitleg kan het helpen om dit schematisch weer te geven.
- Als je ziet dat een kind met ASS het moeilijk heeft met een personage in een fantasiespel, kan je ook expliciet zeggen "we zijn een spel aan het spelen en ik speel nu een rol, jij weet dat maar de andere kinderen niet en dat is ons geheimpje". Vaak gaan kinderen daar heel erg graag in mee.

Maaltijden

- Sommige smaken of texturen kunnen voor overprikkeling zorgen, bespreek op voorhand met het netwerk van de deelnemer wat de eetgewoontes zijn en waardoor het kind uit balans kan geraken. Eten dat elkaar aanraakt kan ook een probleem zijn, ook dan is het belangrijk om naar de eetgewoontes van thuis te luisteren, moet het kind proeven of net niet? Ook naar andere kinderen toe moet er soms benoemd worden dat een kind met ASS andere eetgewoontes heeft en dat dat helemaal oké is.
- Als de deelnemer last heeft van de drukte in de refter kan je hulpmiddelen zoals een noise cancelling hoofdtelefoon aanbieden. Of je kan voorstellen om samen met een begeleider (of één vriendje) op een rustiger plekje te gaan eten.

Hygiëne

- Ook hier is het belangrijk om je eerst goed te informeren bij de ouders. Sommige kinderen met autisme zijn heel zelfstandig en anderen moet je een beetje op weg helpen.
- Vertel het kind in korte duidelijke stapjes wat er verwacht wordt. Bv “eerst doe je je schoenen uit”, dan wacht je tot deze stap is gebeurd voordat je naar de volgende gaat. Hierbij kan je eventueel ook nog pictogrammen gebruiken. Zo zijn picto’s in de douche echt heel erg handig. Duidelijkheid is belangrijk.
- Kinderen met ASS gaan soms zo op in hun activiteit of spel dat ze vergeten naar het toilet te gaan. Bouw vaste toiletmomenten in in de dag, ondersteun dit eventueel ook met picto’s in de dagplanning. Wanneer je merkt dat een kind al even niet naar de wc is geweest zeg je bijvoorbeeld “we gaan nu eerst opruimen en daarna naar de wc”. Op deze manier is het duidelijk wat er van het kind verwacht wordt en wat er gaat gebeuren.
- Soms voelen kinderen met ASS het weer niet goed aan. Zo kan het zijn dat ze met 30 graden een trui aandoen. Hier mag je altijd in bijsturen.

Het slapengaan

- Doe samen met het kind één voor één de stappen die moeten gebeuren voor het slapengaan.
- Sommige kinderen met ASS hebben een vast slaapritueel. Op kamp is natuurlijk niet alles mogelijk, maar wie weet kunnen alle kinderen wel genieten van een mooi verhaaltje voor het slapengaan. Daarnaast liggen sommige kinderen met ASS liever alleen op een kamer om prikkels te vermijden, terwijl anderen dan juist niet alleen willen slapen. Opnieuw is het zeer belangrijk om over dit onderwerp te praten met de thuisomgeving.

Een uitstap

- Vertel op voorhand dat er een uitstap gepland staat. Leg uit wat er zal gebeuren, waar jullie naartoe gaan, wat het kind kan verwachten en wat jij als animator verwacht. Wijzigen hier nog dingen aan, bespreek dit dan opnieuw met het kind en kader waarom dit wijzigt.
- Maak duidelijke en simpele afspraken (bv. je blijft bij de groep).